

Crowdfunding voor cultureel erfgoed

De status van crowdfunding voor cultureel erfgoed in Nederland van 2014 tot en met 2020

**crowdfunding
cijfers.nl**

Voorwoord

Sinds 2010 wordt crowdfunding steeds vaker ingezet voor de financiering van allerlei soorten projecten, waaronder cultureel erfgoed. Het gebruik van crowdfunding en de daarmee opgehaalde bedragen zijn sinds 2010 fors toegenomen.

De afbeelding op de voorzijde is een detail van een foto van het schip de 'Amsterdam', dat het Scheepvaartmuseum mede dankzij crowdfunding kon restaureren. Maar liefst 351 donateurs droegen in 2020 opgeteld 39.977 euro bij. Een mooi voorbeeld van een succesvolle crowdfunding campagne voor cultureel erfgoed in Nederland.

Dit rapport is door CrowdfundingCijfers opgesteld in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en geeft inzicht in de status van crowdfunding voor en door cultureel erfgoed in Nederland van 2014 tot en met 2020.

April 2023

Onderzoeksmethode

Dit rapport geeft een geaggregeerd overzicht van crowdfunding voor cultureel erfgoed in Nederland van 2014 tot en met 2020.

Crowdfunding campagnes via Nederlandse en internationale crowdfunding platforms en campagnes via eigen websites van culturele erfgoed organisaties zijn als bron gebruikt voor dit onderzoek. In veel gevallen is informatie over deze campagnes (zoals het opgehaalde bedrag en het aantal donateurs) openbaar beschikbaar. Ontbrekende informatie is zo veel mogelijk bij platforms en initiatiefnemers opgevraagd om een compleet beeld van crowdfunding voor cultureel erfgoed in Nederland te krijgen.

De campagnes zijn in afstemming met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in verschillende categorieën ingedeeld. Daarbij is voor de volgende categorieën gekozen:

- Archeologie
- Monumenten
- Roerend erfgoed, waaronder museale projecten
- Mobiel erfgoed
- Oorlogsmonumenten

Introductie over crowdfunding

Crowdfunding is een financieringsvorm waarbij de financiering voor een project opgehaald wordt bij een grote groep donateurs of investeerders. Projecteigenaren presenteren hun financieringsvraag online en vragen potentiële funders om hun project te financieren. In ruil daarvoor ontvangen funders bijvoorbeeld een financiële tegenprestatie of een beloning in natura.

Allerlei soorten initiatiefnemers maken gebruik van crowdfunding. Initiatiefnemers en hun projecten zijn in te delen in de volgende 4 categorieën:

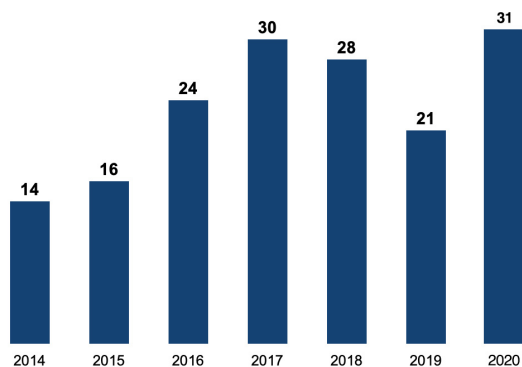
- *Maatschappelijke projecten:* Financiering voor maatschappelijke projecten, zoals een sportclub of buurtinitiatief
- *Creatieve projecten:* Financiering voor creatieve en culturele projecten, zoals een film of theatervoorstelling
- *Ondernemingen:* Financieringen voor ondernemers (starters, groeiers en MKB'ers)
- *Consumentenleningen:* Leningen aan consumenten, bijvoorbeeld voor de aanschaf van een auto of verbouwing van een huis (ook wel peer to peer lenen genoemd)

Crowdfunding voor cultureel erfgoed is onderdeel van de categorie creatieve projecten.

Crowdfunding gaat over meer dan geld alleen. Het is voor initiatiefnemers een tool om mensen te betrekken bij wat ze doen. Funders zijn de ambassadeurs van vandaag en morgen, van trouwe klanten tot betrokken donateurs of terugkerende bezoekers.

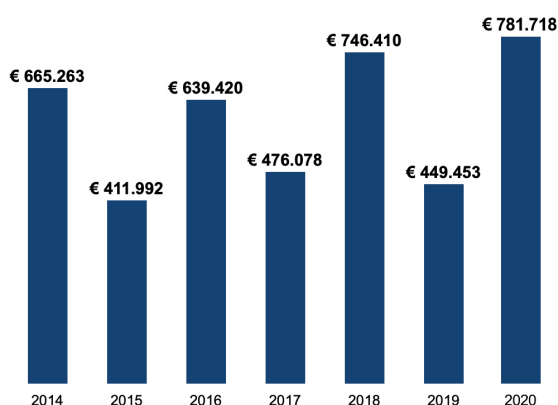
Crowdfunding voor cultureel erfgoed in Nederland

Van 2014 tot en met 2020 is dankzij 164 succesvolle crowdfunding campagnes opgeteld 4,2 miljoen euro opgehaald voor cultureel erfgoed in Nederland. In 2020 werd het grootste aantal crowdfunding campagnes succesvol gefinancierd.

Aantal succesvolle crowdfunding campagnes voor cultureel erfgoed per jaar

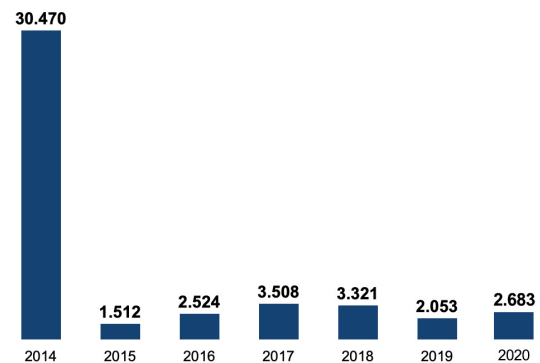
Het per jaar opgehaalde bedrag schommelt op en neer. In 2020 werd opgeteld het meeste geld opgehaald. Enkele grote campagnes die relatief veel geld ophaalden hebben veel invloed op het totaal opgehaalde bedrag in een jaar. Om die reden volgt onderstaande grafiek niet de trend van het aantal succesvol gefinancierde campagnes.

Per jaar middels crowdfunding gefinancierd bedrag voor cultureel erfgoed

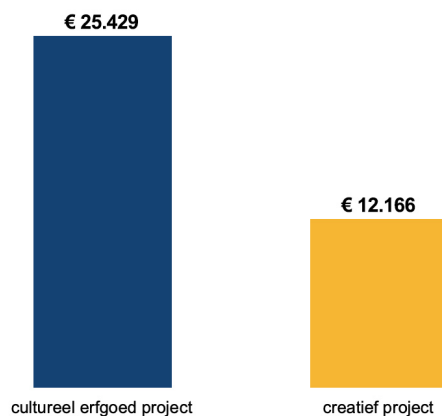
Met 2014 als bijzondere uitzondering (dankzij de crowdfunding campagne 'Een tientje voor T. Rex' van museum Naturalis in Leiden), volgt

het aantal donateurs dezelfde trend als het aantal succesvol gefinancierde campagnes.

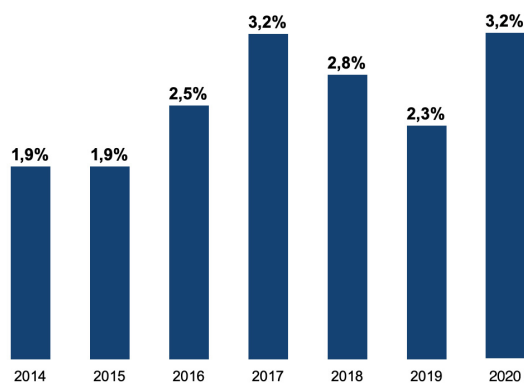
Aantal donateurs per jaar

In de periode 2014 tot en met 2020 haalde een cultureel erfgoed campagne gemiddeld meer dan twee keer zoveel financiering op als een campagne binnen de categorie creatieve projecten (waar cultureel erfgoed onderdeel van is) gemiddeld ophaalde. Een verklaring voor dit grote verschil is het feit dat veel campagnes voor cultureel erfgoed door professionele organisaties worden opgezet, die ten eerste veelal projecten financieren met een groter budget dan individuele makers (die vaak gebruik maken van crowdfunding) en ten tweede hebben deze organisaties de beschikking over professionele marketingmogelijkheden, waarmee een succesvolle crowdfunding campagne gevoerd kan worden. Tegelijkertijd blijkt het in de praktijk voor professionele organisaties echter wel een grotere uitdaging om sympathie te wekken en zo donateurs te enthousiasmeren om bij te dragen.

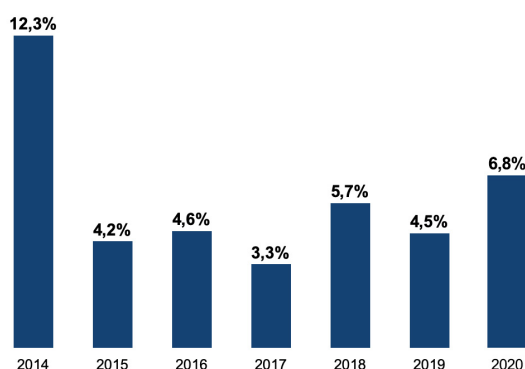
Gemiddeld opgehaald bedrag per project (2014-2020)

Van de meer dan 6.000 succesvolle campagnes voor creatieve projecten (van 2014 tot en met 2020), waren 164 campagnes bestemd voor cultureel erfgoed. Het aandeel van cultureel erfgoed in het aantal succesvol gefinancierde creatieve projecten, laat een hoogtepunt zien in 2017 en 2020.

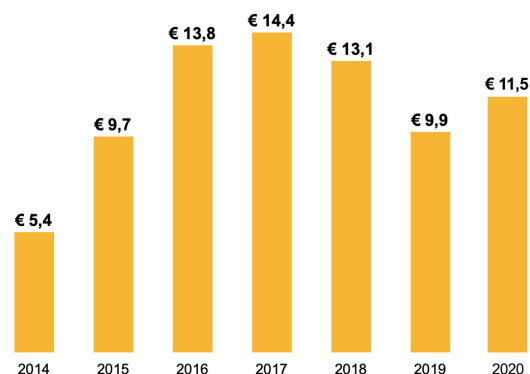
Aandeel van cultureel erfgoed in het aantal succesvol gefinancierde creatieve projecten

Het voor cultureel erfgoed opgehaalde bedrag als aandeel van creatieve projecten, laat (gek genoeg) een dieptepunt zien in 2017 en een hoogtepunt in 2014. Dit komt zoals eerder genoemd door enkele grote campagnes die relatief veel geld ophaalden en veel invloed hebben op het totaal opgehaalde bedrag in een jaar.

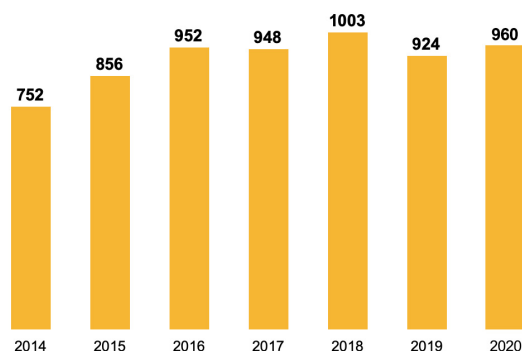
Aandeel van cultureel erfgoed in het voor creatieve projecten opgehaalde bedrag

Het door creatieve projecten opgehaald bedrag kent in 2017 een hoogtepunt.

Per jaar middels crowdfunding gefinancierd bedrag voor creatieve projecten (bedragen x miljoen euro)

Het aantal campagnes voor creatieve projecten schommelt de afgelopen jaren enigszins en kent in 2018 een hoogtepunt.

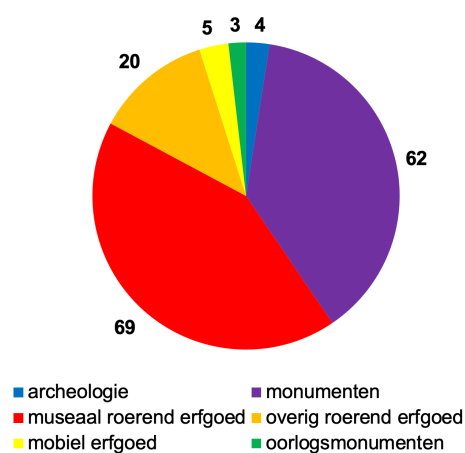

Aantal succesvolle crowdfunding campagnes voor creatieve projecten per jaar

Van de 210 crowdfunding campagnes die van 2014 tot en met 2020 voor cultureel erfgoed projecten werden gestart, haalde 77% succesvol geld op. In sommige gevallen werd echter minder dan het gestelde doelbedrag opgehaald (21% van de succesvolle campagnes). In de meeste gevallen werd het doelbedrag gehaald of overschreden (79% van de succesvolle campagnes).

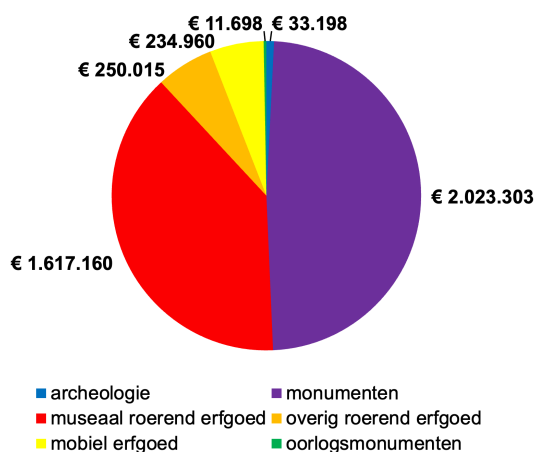
Van archeologie tot oorlogsmonument

Crowdfunding wordt ingezet voor verschillende vakgebieden binnen cultureel erfgoed. Vooral monumenten en museale projecten maakten de afgelopen jaren veel gebruik van crowdfunding.

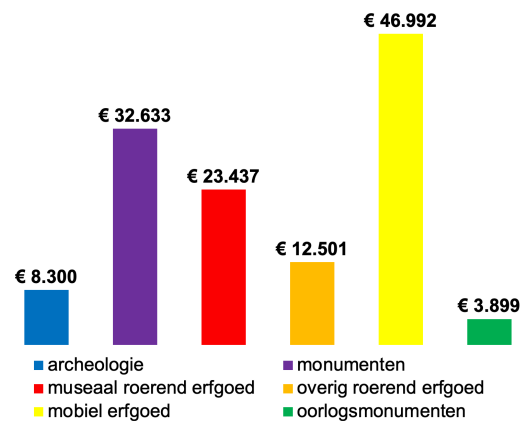
Aantal succesvolle crowdfunding campagnes per vakgebied (2014-2020)

Monumenten en museale projecten haalden bovendien ook de meeste financiering op met crowdfunding. Van de 4,2 miljoen euro ging 3,6 miljoen euro naar campagnes van monumenten en museale projecten.

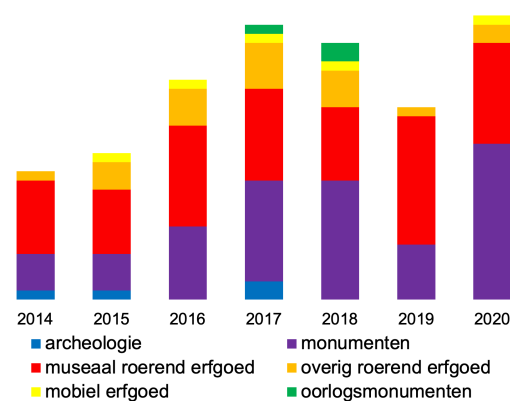
Met crowdfunding gefinancierd bedrag per vakgebied (2014-2020)

Monumenten en mobiel erfgoed haalden per campagne gemiddeld meer op dan gemiddeld per cultureel erfgoed campagne werd opgehaald.

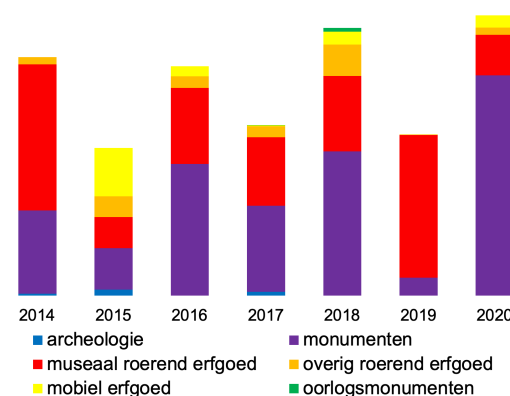

Gemiddeld per campagne gefinancierd (2014-2020)

Terwijl crowdfunding in 2017 voor allerlei vakgebieden werd ingezet, werd de diversiteit van de projecten in 2019 en 2020 kleiner.

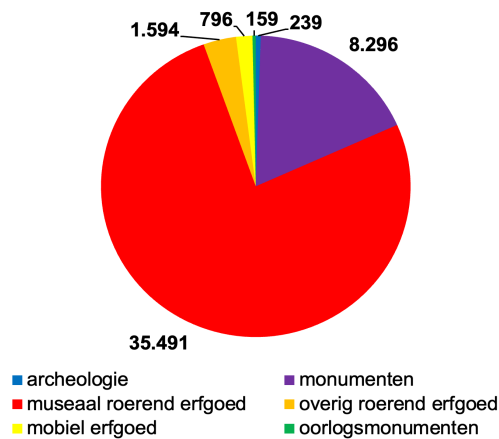

Aantal succesvolle crowdfunding campagnes per vakgebied per jaar

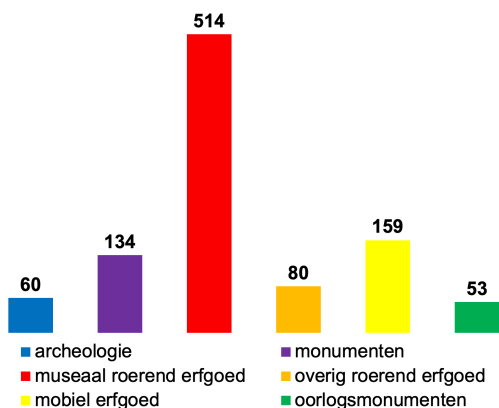
Met crowdfunding gefinancierd bedrag per vakgebied per jaar

Crowdfunding campagnes voor museale projecten hadden opgeteld verreweg het grootste aantal donateurs. Dit komt onder andere door de crowdfunding campagne 'Een tientje voor T. Rex' (23.000 donateurs). Zonder deze uitschieter, hadden museale projecten opgeteld 12.491 donateurs.

Aantal donateurs per vakgebied (2014-2020)

Door dezelfde uitschieter was het gemiddeld aantal donateurs per campagne voor museale projecten ook het grootst. Zonder deze uitschieter was het gemiddeld aantal donateurs voor museale projecten 181. Dat is bijna het dubbele van het gemiddeld aantal donateurs van creatieve projecten in dezelfde periode. Musea blijken goed in staat om veel donateurs te werven. Campagnes voor archeologische projecten en oorlogsmonumenten kenden gemiddeld een relatief klein aantal donateurs.

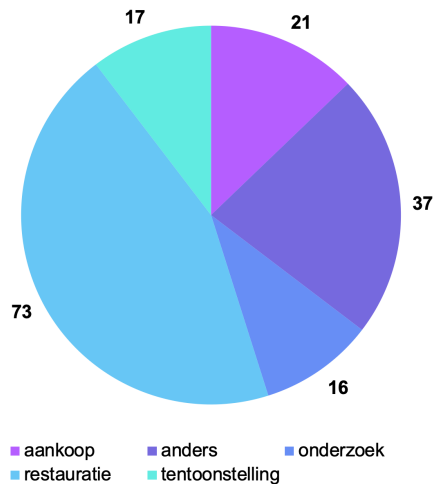
Gemiddeld aantal donateurs per campagne per vakgebied (2014-2020)

Besteding middelen

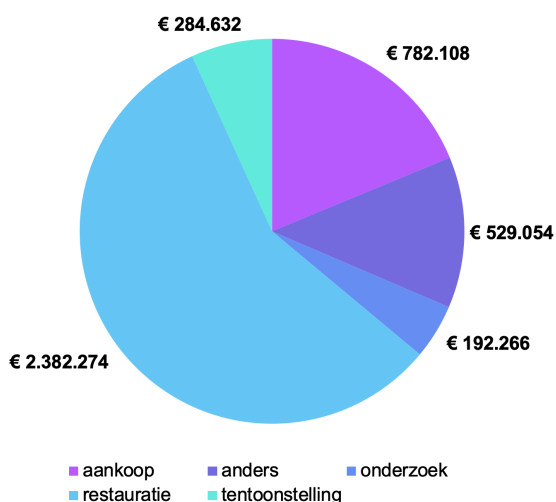
De met crowdfunding opgehaalde bedragen werden aangewend voor verschillende typen bestedingen, zoals de aankoop van nieuw of bestaand werk, restauratie, onderzoek of een tentoonstelling.

komen. Andere bestedingen waren de realisatie van een boek, de opening van een nieuw museum, digitalisering en algemene kosten.

Aantal succesvolle crowdfunding campagnes per type besteding (2014-2020)

Meer dan de helft van het met crowdfunding gefinancierde bedrag werd ingezet voor restauratie van cultureel erfgoed. Bijna een vijfde werd ingezet voor de aankoop van nieuw of bestaand werk.

Met crowdfunding gefinancierd bedrag per type besteding (2014-2020)

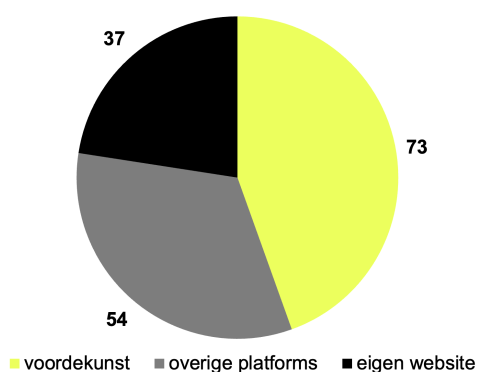
In 2020 werd relatief weinig werk aangekocht en werd door verschillende cultureel erfgoed organisaties met crowdfunding geld opgehaald om de uitdagende corona periode door te

Crowdfunding voor cultureel erfgoed

De status van crowdfunding voor cultureel erfgoed in Nederland van 2014 tot en met 2020

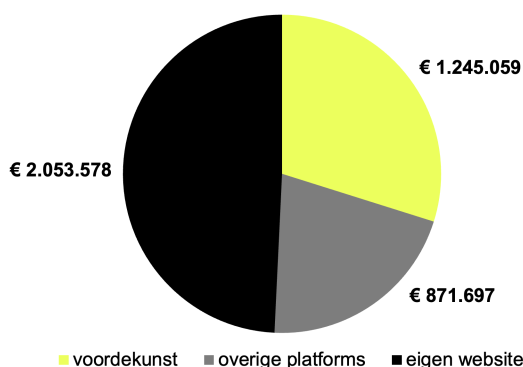
Crowdfunding platforms

Cultureel erfgoed campagnes maakten gebruik van meer dan 10 verschillende crowdfunding platforms. Bijna de helft van de succesvolle campagnes maakten gebruik van het platform *voordekunst*, dat zich specifiek op creatieve projecten richt, waaronder cultureel erfgoed. Een relatief groot aantal succesvolle campagnes maakte gebruik van een eigen website. In enkele gevallen was dit een speciale crowdfunding website, zoals *MijnStadsherstel* van Stadsherstel Amsterdam. In de meeste gevallen was het een campagnepagina op de eigen website van de cultureel erfgoed organisatie.

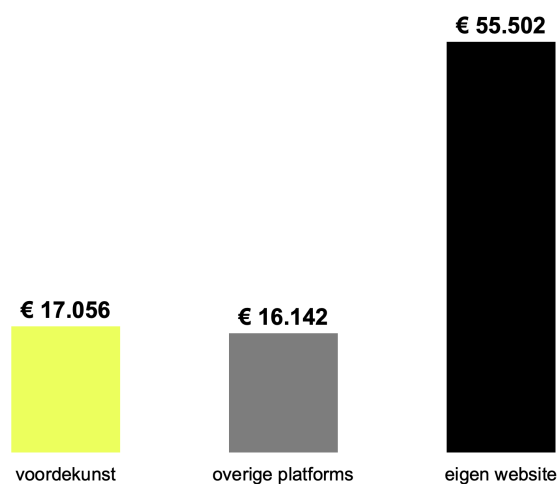
Aantal succesvolle crowdfunding campagnes per crowdfunding platform (2014-2020)

Door crowdfunding campagnes die gebruik maakten van een eigen website werd opgeteld het meeste geld opgehaald.

Met crowdfunding gefinancierd bedrag per crowdfunding platform (2014-2020)

Crowdfunding campagnes die gebruik maakten van een eigen website haalden ook gemiddeld per campagne het meeste geld op. Bij de afweging om een eigen website of crowdfunding platform te gebruiken, is de hoogte van het doelbedrag een relevante factor. Een eigen website vergt over het algemeen hogere opstartkosten en een crowdfunding platform kent over het algemeen hogere variabele kosten. Voor projecten met een hoog doelbedrag kan het daarom financieel aantrekkelijker zijn om een eigen website te gebruiken.

Gemiddeld per campagne gefinancierd (2014-2020)

Naast *voordekunst*, blijken onder andere de volgende platforms relevant voor cultureel erfgoed: *Voor je Buurt* is een platform voor initiatieven met een lokaal karakter. *Molenfonds* biedt molens een platform voor de financiering van restauratie. *CrowdAboutNow* wordt gebruikt door ondernemende initiatieven en biedt de mogelijkheid om investeerders in plaats van donateurs te werven, door een lening te verstrekken. *Geef.nl* biedt organisaties een flexibele online donatietool waarmee doorlopend donaties geworven kunnen worden. En tot slot biedt *Kentaa* een tool die door meerdere organisaties gebruikt wordt om een eigen website te maken.

De impact van corona

Door de impact van corona zijn de plannen en budgetten van veel cultureel erfgoed organisaties in 2020 opeens onder druk komen te staan. Crowdfunding blijkt ook dan een bron van financiering te kunnen zijn. In 2020 is door meer cultureel erfgoed organisaties gebruik gemaakt van crowdfunding dan in voorgaande jaren. Daarnaast is in 2020 ook meer geld opgehaald dan in voorgaande jaren.

